

1

2009 m. lapkričio 25 d.

Jie gulėjo upelyje šalia vienas kito veidu į dangų, užmerktomis akimis, galvutėmis į drumzliną pakrantės vandenį. Beveik neapsemti, tik sušlapusiais plaukais. Gražiuose jų veideliuose buvo sustingusi vos įžiūrima nuostabos išraiška, jie dar nebuvo išmušti lavondėmėmis.

Tas, kuris tai padarė, pasirūpino juos paguldyti rūpestingai. Kad jiems būtų patogų, kad jų kūneliai nešaltų. kažkas su meile užspaudė jų akis, kad į jas nekristų šlapias šaltas sniegas.

Pakrantėje nesimatė kūnelių vilkimo pėdsakų. Jie buvo atnešti, matyt, vienas po kito ir suguldyti mažytėje, lapus jau nusetusių pakrantės krūmų apsuptoje įlankoje. Lyg tikintis, kad jų nenusineš patvinęs vanduo. kažkas, kas, matyt, vakar juos atnešė, eidamas su savo našta paslydo ant ką tik apsnigtos, pažliugusios pakrantės žemės. Bet šliužės pėdsaką dabar jau baigė uždengti negailestinga šlapdriba.

Mažasis berniukas gulėjo atsmaukta juoda striukele, iš po jos kyšojo mėlynas megztukas su vos įžiūrimu užrašu „Don't look

back!“¹ Šviesūs plaukai nuo vandens buvo sulipę ir jau apnešti drumzlėmis. Pilvelis buvo vos apsinuoginęs, keliukai sulenkti. Veidelis – visai ramus, baltas, ir tai leido tikėtis, kad jis mirė iškart. Dešinė jo rankutė ilsėjosi ant krūtinės, kairė, sustingdyta mirties, kyšojo iš vandens sulenkta.

Jei jis būtų galėjęs ją ištiesti, būtų pasiekęs šalia gulinčią mergaitę. Matyt, savo seserį. Jos veidelis buvo raudonas, pro prasegtą oranžinę striukę ant kaklo matėsi keli raudoni rėžiai. Atrodo, kad ji kovojo už savo gyvybę, bet kovą pralaimėjo.

Keista, bet ir jos dešinė sulenkta ilsėjosi ant krūtinės, o kairė pakelta kyšojo iš seklaus vandens. Lyg jie abu norėtų kažką pasikviesti ar duoti ženklą – ei, mes čia! O gal abu jie buvo įsikabinę į juos atnešusįjį ir nenorėjo jo paleisti.

Bet praėjo diena, nulijo lietus, ėmė snyguriuoti. Sniegas krito ant veidelių ir tirpo ne nuo jų šilumos, o nuplaunamas vėl šalto lietaus. Atslinko naktis, prabrėško rytas. Vanduo tyliai teliuškavo į jų kūnelius, dar nesiryždamas jų užlieti ir nusinešti su savimi. Nuo žvarbaus vėjo lingavo vien plikos pakrantės žilvyčio šakos.

Dar po dienos virš jų kūnelių, gana žemai, suburzgė gelbėtojų sraigtasparnis, tolumoje pasigirdavo padriki jų ieškančiųjų balsai.

Bet mažame užutėkyje niekas jų nepastebėjo.

Nesutrikdyta upė tolyn nešė savo vandenį. Ji nebuvo nei gili, nei graži. Tai Ventės upė. Nuo vietos, kur buvo suguldyti vaikai, pasroviui, už penkiasdešimt metrų, upės vidury, juodavo tankiai suaugusios žolės, praskiriančios vandenį į dvi sroves. Dar už penkiasdešimt metrų per upę buvo skersai nuvirte du sutrūniję pakrantės medžiai, šiek tiek ją užtvindę. Persiritus per juos, už dviejų šimtų metrų, virš upės ėjo tiltas, kuriuo galėjai patekti į Kyžių kaimą. Nepasiekusi kaimo, upė suko kairiau ir beveik visai

1 Neatsigręžk! (angl.).

pradingdavo tarp pievų krūmokšnių. Jeigu grįžtum upe prieš srovę, gal už kokių trijų kilometrų pasiektum Paventės rajono centrą, bet ir čia upė, lyg gėdydamasi savo bjaurumo, puskilometro atstumu aplenkdamas miestą.

Jei kas ir važiuotų prie upės, pasirinktų tik dešiniąją Ventės pusę. Matyt, vietinis jaunimas vasarą ir atvažiuodavo čia pagerti. Už dvidešimt metrų nuo pakrantės mėtėsi plastmasiniai alaus „bambaliai“, plastmasinės dešrelių pakuotės, juodavo kažkada degintas lauželis.

Bet tą antradienį, lapkričio dvidešimt penktąją, čia buvo tuščia. Jei kokia porėlė, užsimaniusi vienumos, tą dieną būtų važiavusi neasfaltuotu keliu Paventė–Kyžiai ir nepasiekusi kaimo pasukusi miškan į kairę, pavažiavusi duobėtu miško keliuku kokius penkis šimtus metrų iki laukymės prie upės, priešais, už kokių dvidešimt metrų, gal ir būtų išvydusi pakrantėje suguldytus vaikus.

Bet porėlės užklysdavo tik vasarą... Tas ar tie, kurie čia atvežė vaikus, turėjo puikiai žinoti, kad tokiu metu į nykią vietą niekam nešaus į galvą ateiti ar atvažiuoti. Čia tikrai buvo negraži vieta mirti.

Snaigės krito ir tirpo, krito ir tirpo. Virš užmerktų vaikų akių plaukė niūrus rudeniniai debesys, brėško ir niaukėsi diena.

2

Šiaurės Lietuvoje, trisdešimt penki kilometrai nuo Kyžių kaimo esanti Maironių meteorologinė stotis užfiksavo, kad 2009 metų lapkričio 25 dieną nemenkai lijo, protarpiais su šlapdriba, nuo 15 val. iki 17 val. 11 min., ir nuo 19 val. iki 21 val. 32 min. Oro temperatūra 16 val. buvo +2 °C, 20 val. – 0–2 °C šilumos.

Rimkų policijos komisariatas lapkričio 25 dieną 20 valandą gavo Kyžių kaimo gyventojos Erikos Jocienės pareiškimą. „Prašome surasti mano sūnų Paulių, gimusį 2000 metais, ir dukrą Kristiną, gimusią 1995 metais. Vaikai išėjo iš namų apie 15 valandą ir iki šiol negrįžo. Kristinos mobilusis telefonas iš pradžių veikė. Dabar neatsako, kartoja, jog susisiekti neįmanoma. Vaikai išėjo iš namų, kad suspėtų į autobusą 14 val. 30 min. Paulius turėjo vykti į krepšinio treniruotę, Kristina – į muzikos pamokas. Bet neatvyko.“

Komisariato budėtojas, priėmęs pareiškimą, įmetė jį į stalčių. Niekas nepradės ieškoti, kol nepraeis dvidešimt keturios valandos. Užsibuvo vaikai pas draugus, ne kitaip. Grobs juos čia kažkas.

„Važiukite namo, Jociene, palikite savo telefono numerį. Su jumis susisieksime. Praneškite, jei vaikai atsiras. Viskas bus gerai“, – dar pridūrė, viena akimi stebėdamas televizorių. Mažame ekrane jau buvo įpusėjęs antras kėlinys, ir ispanų persvara prieš Lietuvos krepšinio rinktinę kas minutę didėjo.

Vėliau apklausiamas policininkas pasakys tik įsidėmėjęs, kad moters rankos, rašant pareiškimą, labai drebėjo, ir ji sugadinusi kelis popieriaus lapus.

– Štai jūsų kambario raktas. Išeidamas palikite, nors jums, kaip pareigūnui, turbūt galima patikėti, kad pasiėmęs nepame-site? – koketiškai sučiulbėjo viešbutėlio administratorė, pakilusi nuo savo kėdės. – Palydėti jus į antrą aukštą? Radome jums patį geriausią kambarį, liuksą. Jūsų kolega jau parėjo.

– Ačiū, lydėti nereikia, geros nakties, – Edgaras pasistengė mandagiai atsakyti, nors ir susierzinęs. Velniai žino, kaip tame miesteliūkštyje taip greitai sklinda žinios. Nors gal ir būtų buvę neblogai, jei būtų palydėjusi. Įdomu, kaip tas siauručiu odiniu sijonėliu aptemptas užpakaliukas koptų laiptais.

„Liukse“ dvivietė lova, darbo stalas, mini baras, naujas televizorius. Numetė portfelį ant fotelio, pats išsidrėbė kitame. Rupūžė, kaip pavargau. O juk dar nebuvo nuo ko.

Atlapojo mini baro dureles, sugraibė mažą „Jim Beam“ buteliuką. O, net ledo miniatiūrinėje šaldymo kameroje yra, Europa!

Vienu mauku gurkštelėjo, nelaukdamas, kol viskis atšals. Spragtelėjo televizoriaus jungiklį. „Tiriame keletą versijų...“ Jėzau tu šventas, kokia šeriais apaugusi marmūzė! Labiau tiktų kriminalinėms žinioms su užrašu „Ieškomas“ nei kompetentingam sostinės policijos tyrėjui, pasišovusiam išaiškinti provincijos nusikaltimą. Taip ir nespėjo širyt nusiskusti. Išjungė televizorių, ir taip žinojo, ką toliau mals reporterė, net apsalusi nuo jai suteiktos garbės rengti reportažą, kurio jau laukė visi televizijos vakaro žinių žiūrovai.

Išsitraukė iš portfelio dar nespėtas peržiūrėti kriminalistų ataskaitas. Pervertė kelias. Tėvų apklausos. Įtariamieji: „Teistas, paleistas atlikęs bausmę, prižiūri Probacijos tarnyba“, „Teistas, paleistas, rastas negyvas“, „Teistas, atlikęs bausmę išvyko į užsienį“. Dar vienas išvykęs. Sugaudysi tu juos. Štai – „Teistas už sugyventinės nužudymą Airijoje, nubaustas aštuonerių metų kalėjimo

bausme, kalėjęs Lietuvoje, išleistas anksčiau laiko. Užsiregistravęs Paventės rajono policijoje.“

Įdomu. Aišku, tai dar nieko nereiškia. Gal ta informacija kažkur nuves, o gal ir ne. Įstatymų jokių nepažeidė, policijoje registruojasi. Bet verta tuo tipeliu pasidomėti.

– Dinai, nemiegi? – paskambino.

– Ne, komisare, išsivaliau dantis ir laukiu nurodymų! – pašmaikštauja. Ar tik ne tas odinis sijonėlis bus pralinksminęs?

– Jei lauki, tai ir gausi. Paskambink tyrimo komandai, ryt ne aštuntą, o septintą mano kabinete. Ir primink man dėl tokio vieno tipo.

– Bus padaryta, komisare! – Edgaras galėjo prisiekti, kad nugaro traukiamo sijonėlio šiugždesį. Dinas niekada nesnaudžia. Matyt, taip rinks informaciją iš vietos gyventojų. Rupūžiokas!

Išgėrė paskutinį gurkšnį, jau neskubėdamas, pasimėgautamas. Galvoje vis tiek dar rūkas. Tik dabar pamatė tarp popierių vibruojantį telefoną.

– Edgarai, labas. Nemiegojai? Atleisk, kad taip vėlai, nepri-siskambinau anksčiau.

Kažko liūdnas Haidės balsas. Ir pavargęs. Ar jis praleis ir šią progą? Kokią? Juk niekada dar nekalbėjo apie savo jausmus. Bet kažkodėl taip šilta krūtinėje. Ne nuo viskio.

– Atleisk, Haide, buvau išjungęs telefoną, tik dabar pastebėjau, – viena ranka išsinėrė iš švarko, atlaisvino kaklaraiščio mazgą. Ačiū Dievui, ryt gerai bus ir megztinis. – Kaip tu ten, savo palėpėje, žvirbli? – netikėtai išsprūdo malonybinis žodis.

– Mačiau tave per televiziją...

– Taip, taip, turėsim čia bjauraus darbo. Girdėjai, dingo du vaikai?

– Edgarai, ar galiu rytoj atvažiuoti? – Toks mielas jos balsas, kaip tą vakarą jos butelyje, kurio kiekvieną kampą jis puikiai žinojo.

– Haide, čia tau nėra ką veikti. Ir taip tų, atleisk, šūdžurnalistų čia šmirinėja. Jokių naujienų dar nėra.

– Tu man negali įsakinėti. Čia mano darbas, o aš dirbu redakcijai, pareigūnei!

– Oho! Nesitikėk, gerbiama žurnaliste, kad aš tau padėsiu. Tyrimo medžiaga, kol vyksta tyrimas, visiškai slapta. Nieko nekomentuosiu net tau. Laisvalaikis yra viena, o darbas – kita. Nieko asmeniško, kaip sakoma.

– Aš ir neprašysiu.

– Na, tai ir puiku!

– Edgarai...

– Ką?

– Labanaktis.

Ir aš tave myliu, norėjo jai pasakyt.

Bet nepasakė.

Susirado akinius, įsitaisė fotelyje, keikdamas blogą kambario apšvietimą ir kažkodėl save. Atsivertė storoką segtuvą su tyrėjų surinktais apklausų protokolais. Na, koks tas Kyžių kaimas, ir ką jie kalba apie juos sukrėtusią tragediją?

PARDAVĖJOS JADVYGOS PALIUKIENĖS LIUDIJIMAS

Jocienė, mačiau, iš savo kiemo išvažiavo apie 15 valandą pilku automobiliu, folksvagenu, tokiu didesniu, septynių vietų, kuriuo šeima važinėdavo, nes pas juos penki vaikai.

Su vyru buvo atėjusi prieš kelias dienas. Buvo maloni, apsipirkę greitai išėjo. Tiesa, mačiau, kad kažkada prie jų keliuko stovėjo nematytas automobilis, lyg mėlynas, bet trumpai.

**Užrašė policijos tyrėjas Ričardas Milius,
Paventės policijos komisariatas.**

KRISTINOS JOCYTĖS DRAUGĖS SANDROS RIMKUTĖS (15 METŲ) LIUDIJIMAS

– Lapkričio 25 dieną, po pietų, Kristė turėjo važiuoti į muzikos pamoką. Sakė, kad nenori, bet privalo pasiruošti kalėdiniam vakarui ir su mokytoja repetuoti vieną dainą. Bet kai anksčiau jos klausiau, sakė, kad į šventę neis, nes neturinti nuotaikos. Dar kalbėjo, kad viskas išsispręs per kelias dienas. Kristė visada atrodė taip, lyg... na, lyg turėtų kažkokį savo gyvenimą.

– ***Ar pastebėjai ką nors įtartino jos elgesy? Gal ji ko bijojo?***

– Įtartino nepastebėjau. Bet tikrai paskutinėmis dienomis buvo dėl kažko susirūpinusi.

– ***Kaip ji sutarė namie su tėvais?***

– Ji skųsdavosi tėvais, esą jie ketiną skirtis. Mama nervuota, gal net turi savų paslapčių. Kokių, nepasakė. Kartais atrodydavo, kad jos su

mama lyg ir draugės, o kitą kartą – kad priešės, kažko nepasidalina. Tėvą vadino mulkiu, debilu, žiopliu. Sakė, kad jo vietoje kitaip elgtųsi, tik nepasakė kodėl. Bet, atrodo, jį mylėjo. Man jų santykiai atrodė keisti. Mes buvome skaičiusios, kas būna šeimose tarp dukterų ir tėvų ar patėvių. Viena mergaitė apkalbėjo savo patėvį, esą su ja miegojo, ir tas buvo nuteistas.

– Ką Kristina ta tema yra kalbėjusi?

– Tik yra sakiusi: „Nenoriu, kad mano tėvui kas nors bloga atsitiktų.“ Ką turėjo galvoje, neaiškino. Yra sakiusi, kad su tėvu parūko, kai mama nemato.

– Kokia yra Kristė, ką ji mėgsta?

– Norėjo būti dainininke, kad ją rodytų per televiziją. Sakė, kad vieną dieną dainuos kokiame nors projekte, gal net važiuos į „Euroviziją“.

– Ar ji turėjo artimą draugą?

– Ji mažai apie tai pasakodavo. Draugavo su Deiviu, bent jau laikėsi jo namuose. Jis tikrai niekuo dėtas. Daugiau nežinau. Ji buvo truputį slapukė. Mūsų kaime pramogų nedaug. Mes pasivaikščiavome, bet dažniau sėdėdavome viena pas kitą.

– Su jos broliu Joriu bendravai?

– Mažai. Man atrodė, kad ji žavisi Joriu, jis dvejis metais už ją vyresnis. Užsipliekisdavo kaip degtukas, jei pasakydavau, kad jis duodasi su panomis. Supyko, kai vieną kartą paklausiau – ar jis tikras tavo brolis?

– Kaip tai „tikras“?

– Na, mes girdėjome iš tėvų, kad Jocienė jį pagimdė labai jauna, o Sigitas jį užaugino, kad Jorio tėvas kitas. Bet Kristė šokdavo į akis: „Nesąmonės!“

– Ar Kristina turėjo kokių vietų kaime, kur mėgdavo nueiti?

– Kad čia jokių tokių vietų nėra, nieko gražaus... Bernai renkasi degalinėje. O mes... Vasarą, tiesa, eidavome maudytis. Ventė negili, bet srauni. Kristė mėgdavo pritūpti ant kranto, sakydavo, kad kai fuoja nuo upės žolių kvapo. Bet kaimo žmonės ten neidavo, nes sunku prieiti, ir krantai negražūs.

– ***Gal Kristė ko nors bijojo? Nėra prasitarusi?***

– Ne-e. Tik kartą užsiminė, kad jai gaila tėvo. Esą mama jo nemylinti. Bet nepasakė, ką tai reiškia. Sakau, kad ji buvo uždara. Ne buvo, o yra. Juk rasite ją?

– ***Visi to tikimės, Sandra. Jei dar ką prisiminsi ar kaime nugirsi, paskambink man, štai mano kortelė.***

– Būtinai... Tiesa, nenorėčiau sakyti, nes Kristė supyks, kai sužinos. Bet gal padės jos ieškoti. Viena kartą, gal prieš mėnesį, mes išsikalbėjome. „Žinai, mano tėtis verkė. Mama buvo išvažiavusi dvi dienas. Sakė, kad pas tėvus. Bet aš žinojau, kur ji yra. Neklausk, nesakysiu. Ir tėvui nesakiau. Man atrodo, kad mama turi kitą vyrą, bet čia tik tarp mūsų, Sandra.“

Aš tikrai niekam nepasakiau. Nenorėjau prarasti savo geriausios draugės.

– ***Gerai, kad man pasakei. Gali būti svarbu.***

– Tiesa, dar... ji man tą dieną, tai yra lapkričio 25-ąją, kai dingo, iš ryto atnešė į mokyklą pasaugoti savo dienoraštį. Sakė nenorinti namie laikyti, nes Joris ir tėvas tikrina jos stalčius.

– ***Tu jį turi?***

– Taip, čia, spintoje po rūbais. Bet jis užrakintas. O raktelio neturiu. Jį nešiodavosi ant kaklo, užsikabinusi ant grandinėlės.

**Apklausė policijos tyrėjas Ignas Railys,
Paventės policijos komisariatas.**

Pirmieji telefonų skambučiai pasipylė iškart po laidos. Net sušilęs policijos budėtojas kėlė ir kėlė čirškiančio telefono ragelį. Atrodo, visi rajono gyventojai buvo matę ar sutikę vaikus, tik neaišku, ar tuos. Kiti patys norėjo sužinoti naujienas, treči – užjausti tėvus, ketvirti – iškoneveikti nieko neveikiančius ir nežinia už ką atlyginimus gaunančius mentus.

Buvo ir tokių, kurie siūlė pasidomėti, ar tėvai buvo apdraudę savo vaikų gyvybes. „O paskui bum bum, vaikai nužudyti, o po pusmečio kieme nauja mašininė, namai išstatyti“, – bambeno vyriškis, esą žinantis daug tokių atvejų.

Kiti iškart reikalavo policijos viršininko, nes turį „patikimos informacijos“ ir patys baiminasi dėl savo gyvybių. Buvo ir labai pilietišku skambintojų, kurie viską žinojo apie krepšinių, korumpuotus politikus, miesto valdančiųjų meilužes ir net tikslias skraidančių lėkščių judėjimo trajektorijas.

„Su virgule aš galiu tiksliai pasakyti, kur yra vaikai. Matau, kad jie tamsioje vietoje, dar gyvi, bet patys iš ten neišlįs. Matau šalia jų didelį, neaiškų šešėlį, gal vyro, gal moters, turiu labiau susikoncentruoti.“

„O gal ta dukrelė fiti miti su tėtušiu, a? Jai nebepatiko, ir pati pabėgo. Žiūrėkit, žiūrėkit, ar tik tas tėvas nebus nagų prikišęs, tikra alkoholiko morda, vaikų prievartautojas, mačiau per teliką. Vargšė motina, kaip jos širdis išlaikys...“ – porino kitas.

Vienas pranešimas sudomino. Pilietis Zenonas pranešė, kad matė panašiu laiku link Kyžių iš žvyruoto kelio išvažiavusią mėlyną nematytą mašiną.

Atėjęs dar prieš septintą ryto, Edgaras pranešimus pastūmė įbėgusiam Dinui.

– Pamąstyk apie mašiną. Faktas įdomus. Mašina kaime nematyta, žvyruotais keliukais mažai kas važinėja, pro miestelį eina asfaltas. Arba iš kažkurios miško vietos išsuko, arba norėjo slapstytis. Kaimynė pardavėja, skaičiau apklausą, sakė taip pat pastebėjusi mėlyną automobilį.

Dinas surinko mobiliojo telefono numerį.

– Tina, kad visi bėgte pas šefą! – sukomandavo. – Oi, kaip man patinka pabūti viršininku iš sostinės, – nusijuokė.

– Na, na, viešbutyje vakar naktį irgi paviršininkavai, lovelase, – mirktelėjo jam Edgaras.

– Apie ką tu čia, Edi? – lyg įsižeidęs išsišiepė Dinas. – Viešbučio tarnyba truputį per vėlai mane pažadino, – nutrenkė šlapią striukę ant kėdės. – Na ir oreliš!

– Žinau aš tą tavo tarnybą, gerai, kad išvis pažadino, – nenutylėjo Edgaras.

Po septintos valandos policijos komisariate jau degė visos antro aukšto šviesos.

– Viršininke, visi jau vietoje! Net mūsų tinginiai sukruoto, kai komisarai iš Vilniaus atvažiavo, – į kabinetą įkišo galvą Tina.

– Tuoj ir mūsiškis šefas pasirodys, atsiprašo, penkias minutes pavėluos. Pusryčių neturiu, bet kavos gausit visi. Tik nesistumdysit, nelaistysit man padėklo, berniukai, – motiniškai subarė įėjusius pareigūnus, skubančius nusitverti karštą puodelį juodos kavos. Širynt tokia šviežia, įraudusiais nuo jaudulio skruostais, nauja suknele, nauja šukuosena. Tina policininko viršininko žmonai nebeatrodytų visai nepavojinga.

– Ačiū, Tina, už kavą, mes kokią valandą būsime užsiėmę.

– Supratau, komisare, skambučius sulaukysiu, – jau dalykiškai pasakė moteris, kuriai, matėsi, niekaip neapsiverčia liežuvis vadinti svečią iš sostinės tiesiog Edgaru.

– Ką gi, vyrai, rinksimės čia rytais septintą ir vakarais aštuntą valandą. Dėl viršvalandžių apmokėjimo pasirūpins šefas, – linktelėjo galvą į kabinetan įsiritusį policijos komisariato viršininką.

Tas tik skėstelėjo rankomis – suprask, į balą puolęs, sausas nekelsi. Velniai žino, iš kur tų papildomų pinigų paimiti, bet sostinės ponuliams juk tai nerūpi, – štai ką jis norėjo pasakyti, bet, aišku, garsiai nepasakė. Tik plumptelėjo į jam paliktą fotelį – vienintelį ženklą, kad jis šiame komisariate yra šefas.

– Šiąnakt peržvelgiau visus liudytojų apklausos protokolus. Gerai, vyrai, padirbėjote per pusantros dienos. Bet... už nieko, atrodo, neužsikabinote? Kokie jūsų pamąstymai?

Tyla.

– Jokių? Tai aš turiu. Policijos departamento Dingusių ir ieškomų žmonių tarnyba skelbia tokią statistiką – dėl šeimos narių dingimo dažnai būna kalti artimiausi šeimos nariai...

– Pertrauksiu, komisare. Man atrodo, kad čia viskas aišku. Bent šiandien jie yra gal vieninteliai, kurių aš neįtariu. Motina šoko būsenos, tėvas, matyt, išgėrinėja. Bet kas elgtųsi kitaip? Lyg ir viskas sutampa, ką tėvai pasakojo, – pirmas prabilo Ignas.

– Ar turime išrašus iš ligoninės? Ar tikrai Jocienė buvo pas stomatologą tą rytą?

– Ne, o kam, komisare?

– Tiesiog noriu būti viskuo tikras. Atkreipkit dėmesį, kad vieną kartą ji sako sūnų pasiuntusi nusipirkti kokakolos, o kitą kartą – ir sąsiuvinių.

– Atkreipiau. Ar čia reikšminga? Gal siuntė ir to, ir to?

– Ir dar – vieną kartą sako: „Pasiunčiau, daviau penkis litus.“ O kitą kartą: „Pauliukas norėjo nusipirkti.“ Yra skirtumas?

– Yra, bet ar tos detalės reikšmingos?

– Čia viskas reikšminga. Ir vėl atkreipiu dėmesį – koncentruokimės į artimiausią aplinką, šeimos narių pažintis. Nebūtinai šeima ką nors žino tiesiogiai, įtarimų dėl to lyg ir nekyla. Bet neatmeskite, kad ji gali ir kažką slėpti. Kiekvienos šeimos spintoje tūno griaučiai, kaip sakoma. Aš pats norėsiu šiandien pas Jocius

nuvykti. Dinai, važiuosime kartu. Nemanau, kad kažką naujo sužinosime. Noriu tik įvertinti tėvų emocinę būseną.

Ar turime dar kokių naujienų, Ignai?

– Dar telefonu vakar vėlai budėtojai skambino žmogus, esą matęs, kaip du vaikai tą dieną įsėdo į automobilį kitame kaime, už penkiolikos kilometrų nuo čia. Bet ta informacija nepasitvirtino. Skambino kažkokia aiškiaregė, sakė matanti vaikus gyvus, bet juos dengia tamsus šešėlis. Na, ir daugiau tokių nesąmonių. Budėtojas davė jos telefoną Jociams, tegu žmonės nors už kažko kabinasi.

Pareigūnai subruzd, bet Edgaras rankos mostu nutildė.

– Regėjimai ir vaidenimaisi – ne kriminalistikos sritis, nors kartais būna, nepaneigsi... Čia kaip ir ta intuicija. O man intuicija taip pat kažką sako. Bet ką? Paanalizuokime. Kas turi gal ir neįtikėtinų versijų? Noriu išgirsti. Dinai?

– Edgara, mane labai domintų šeimos narių telefono skambučiai. Vaikai turėtais telefonais nebeatsiliepia. O kam jie skambino tuo metu, prieš dingdami? O gal ir vėliau? Su kuo kalbėjosi tėvai? Privalome gauti leidimą klausytis jų pokalbių, patikrinti jų kompiuterius.

– Jau gavome vakar. Pokalbiai šifruojami. Netrukus turėsime. Bet laikiu versijų. Apklausti kaimo žmonės, skaičiau, turi visokių spėlionių. Tos moterėlės visos ten sklės Marpl. Visos detalės labai svarbu, kol neturime jokių įkalčių. Išnykdami vaikai nepaliko jokių pėdsakų.

– Viena – pabėgimo versija. Kartais bėga ne tik problemiški vaikai, ir ne tik iš asocialių šeimų. Čia, atrodo, tiems vaikams nieko netrūko. Bet ar tokio skirtingo amžiaus vaikai galėjo turėti bendrą tikslą? Nors velnias kartais tuos paauglius supaisys, – skėstelėjo rankomis Ričardas.

Edgaras nežinojo, bet pareigūnams nebuvo paslaptis, kad Ričardo sūnus ir pats buvo pabėgęs iš namų prieš keletą metų. Buvo nutvertas vagiliaujantis mokykloje ir kitą dieną nešė kudašius. Sakė, negalintis daryti gėdos tėvui policininkui. Tą istoriją seniai visi pamiršo, juolab kad ji taip ir neiškilo į viešumą. Bet Ričardas, atrodo, nepamiršo.

– Nuotraukos jau iškabintos autobusų ir geležinkelio stotyse, apklausti visi autobusų parko vairuotojai. Laukiame pranešimų.

– Aš labai daug tikiuosi iš mobiliojo ryšio operatoriaus. Telefono judėjimas galėtų išduoti vaikų judėjimo kryptį. Visos versijos man kiltų tada. Kaip manote? – Ignas net raustelėjęs apžvelgė kolegas. – Pagrobimo, keršto versijos, manyčiau, atkrenta. Čia juk ne Amerika, o ir kokios išpirkos iš Jocių galima tikėtis? Kad karvę parduos?

– Na, visi kaimiečiai po lovų čiužiniais visada turi pasidėję vieną kitą tūkstantuką juoda diena, kaip rodo mūsų liūdna statistika. Tokia juoda diena Jociams ir atėjo. Kaip, Edgarai, ir sakai – kiekvienoje šeimoje yra paslapčių, ir jei Jociams reiktų mokėti, jie žinotų, už ką moka. Bet jūs, kolegos, esate arčiau reikalo, čia tik mano pamąstymai, – komisariato viršininkas Benjaminas Rūkas sunkiai pakilo iš fotelio, timptelėjo švarką. – Šįkart atsiprašysiu, yra skubių reikalų, jūs, vyrai, tęskite, – ir išdrimblino iš kabineto.

„Vargu ar šiandien yra skubesnių reikalų nei šis. Laikas senka. Jei vaikų pėdsakų neužtiksimė per ateinančias dvi dienas, galima tikėtis blogiausio“, – pagalvojo Edgaras, akimis išlydėdamas viršininką iš kabineto. Bet nebūtina vyrams to kartoti, jie ir taip, matosi, įsiaudrinę. Pirmas toks nutikimas šiame rajone. Jų visų darbas – lyg iš vaikiškų kaladėlių surinkti tvirtą namą. Tik rinkti detales ir dėti jas vieną prie kitos, kol kas nors paaiškės.

– Tai šįryt baigiam, vyrai, prie darbų. Linkiu geros dienos, – palinkėjo ir susizgribo. Kokia diena būtų gera? – Pavakare laukiu ataskaitos, ką pavyko sužinoti gydymo centre, suraskite ir tą Jocienės tetą, gal ji ką žino. Turėsime jau ir telefonų pokalbių išsklotines. Susitinkam vakare aštuntą. Tiesa, patikslinkite dar, koku laiku tiksliai po kaimą važinėjo Jocienė, ką veikė Jocys visą dieną, koks buvo jo judėjimo grafikas. Ar nebuvo jų namuose svetimų žmonių. Dar. Netoliese apylinkėse gyvena iš kalėjimo paleistas vyriškis. Kaimiečiai matė svetimą mėlyną automobilį. Pasidomėkite tuo.

– Ignai, Dinai, dar minutėlę pasilikit, – rankos mostu Edgaras sustabdė tyrėjus.

Kai vyrai ištrepseno, nešini išgertais kavos puodeliais, Ed-
garas paklausė:

– Ignai, tu, atrodo, apklausei dingusios mergaitės draugę
Sandrą. Ji sakė, kad Kristina tą dieną mokykloje jai davė saugoti
savo dienoraštį. Paėmei jį?

– Taip, komisare. Jis pas mane. Užrakintas spynele. Norėjau
klausti, ar jau galiu peržiūrėti?

– Atnešk čia, tuoj pat!

Nedidelės knygelės širdelėmis ir gėlėmis puoštu viršeliu pa-
slaptis saugojo mažytę spynelę. Edgaras pasikrapštė po stalčių, rado
sąvarželę, ištiesino ją. Dinas kilstelėjo antakį, bet nieko nepasakė.

Edgaras nekantriai pervertė prirašytus puslapius. Štai įdo-
mus įrašas.

„Sveikas, dienorašti!

Kas bus dabar? Ką man daryti? O gal tai nepasitvirtins?

Mane traukia prie jo. Aš ieškau progų pabūti dviese. Net virpu,
kai jis liečia mane, žinau, taip negalima, negalima, tai nuodėmė.
Dieve, jei sužinotų mama... Bet ji niekada nesužinos.“

– Edgarai, ar tu rasi vaikų žudikus? – toks netikėtai vaikiškas jos klausimas, toks švelnus pro ašaras Haidės balsas.

Edgaras atsisuko. Sušalusį maža, trapi, sniegu aplipinta figūrėlė, akyse dar neišdžiūvusios ašaros.

– Tu juk rasi juos, Edgarai?

Kaip jis jai norėjo atsakyti – rasime. Bet tik priėjo, vėl stipriai apkabino. „Nusišypsok mums...“

62

2009 m. gruodžio 3 d.

Jocienė sėdėjo virtuvėje ir nereginiomis akimis žiūrėjo pro langą. Ant stalo mėtėsi praplėštos vaistų pakuotės. Per įjungtą radijo tašką diktorius skaitė ryto žinias.

„Prieš aštuonias dienas Kyžių kaime, Paventės rajone dingę du vaikai dar nerasti. Tyrėjai galimų versijų nekommentuoja. Šiandien, pasitelkus pareigūnus ir kaimo gyventojus, nuspręsta paskutinį kartą iššukuoti Ventės upės pakrantes...“

– Nieko nebus, Sigi, jie nieko neras. Tik mes galime rasti savo vaikus. Reikia ieškoti, mums taip pat reikia tuoj važiuoti, – kalbėjo Jocienė, linguodama pirmyn atgal. – Reikia važiuoti, Sigi...

– Baik tą savo litaniją! Kur ieškot, jei sraigtasparnis nieko neužtiko, praskridome palei upę. Kareiviai ieškojo, visą mišką iššukavo, nieko!

– Rasim, rasim, jei ieškosim. Dieve, jiems šalta, jie alkani, kur jie miega šaltyje, reiks guldyti į ligoninę, kai parsivešim. Juk bus išsekę, mano vaikeliai... Kristutė, Pauliukas... mano angeliukai... bet aš juos pastatysiu ant kojų, pamatysi, vėl viskas bus gerai, – traukė monotoniškai lyg nesibaigiančią maldą, pati sau, nieko neįtikinédama, nieko nesiklausydama, bėrė žodžius

be emocijų, tik linguodama ir linguodama lyg kažkieno užvesta švytuoklė. – Važiuojam, Sigi, dėl vaikučių važiuojam, jie laukia mūsų, aš žinau.

– Jei taip užsispyrei, galim važiuot, mokiniai taip pat eis ieškoti prie upės, pareigūnai ieškos. Va, tavo draugė Marija, matau, atvažiavo į kiemą. – Sigis įsispyrė į guminius batus, apsilvilko neperšlampamą darbinę striukę. – Bet tu, poniute, gal geriau viską žinai?

Erika tik dėbtelėjo į vyrą. Jei jis būtų tuo metu pagavęs jos žvilgsnį, būtų turėjęs išsigąsti. Tiek jame buvo neapykantos ir įtūžio. O jei būtų geriau įsižiūrėjęs, būtų išvydęs didžiulę baimę – baimę gyvulio, kuris žino, kad bus vežamas į skerdyklą. Ir nebeteri jokio išsigelbėjimo.

Rytą tik krapnojęs lietus prie upės sustiprėjo, perėjo į šlapdriabą. Ieškotojai maukšlinosi striukių gobtuvus, skleidėsi skėčius, kuriuos vėjas tuoj išversdavo į kitą pusę.

– Jūs visi nusikamavę nuo nežinios ir ieškojimų. Bet tai yra paskutinė paieška prie upės. Būkite atidūs. Vaikų kūnai galėjo užsikabinti už pakrantės šakų, todėl atidžiai apieškokite duburius. Gali būti užnešti tomis pačiomis šakomis, – sukomandavo Dinas būriui ieškotojų. Jis neketino čia vykti, tai nesiderino su jo pareigomis. Iš policijos komisariato viršininko jis sulaukė tik abejonės, ar verta dar kartą čia vargti, juk sraigtasparnis nieko nematė. Be to, ir jo policininkai turį kitų darbų.

– Į tą patį vandenį juk negalime įbristi du kartus, – kažkur girdėtą frazę ne vietoje pritaikė šefas. – Rezultatas bus tas pats.

Edgaras ir Dinas nusprendė irgi dalyvauti paieškoje. Tačiau Edgarui išvykti drauge su policininkais ir tyrėjais sutrukdė skambutis.

– Dinai, vyk su pareigūnais, aš netrukus privažiuosiu, – sukomandavo, prieš atsiliepdamas į skambutį. Pokalbis galėjo užtrukti.

Rytoj, 16 valandą į pasitarimą pas generalinį. Aišku kaip dieną – viršininkų kantrybė senka. Kol nerasti vaikų kūnai, neprasisdės

ir tyrimas dėl jų žūties. Dar diena kita, ir generalinis komisaras jį atšauks į Vilnių. Jis dar nenorėjo grįžti. Nežinia kas, gal nuojauta, gal instinktas, gal kriminalisto uoslė jam sakė – šis kaimas turi savo neįmintą paslaptį, o Jocių spintoje slypi skeletas.

Padengta gelsvų drumzlinų putų, grėsmingai pakilusiu nuo nesiliaujančio lietaus, dideliu srautu upė varė tamsius vandenį tolyn pro kaimą, lyg skubėdama slėpti savo paslaptį ar nenorėdama jos atskleisti. Ieškotojai, kaimo žmonės, mokiniai, pareigūnai, išsiskirstė palei dešinią krantą nuo tilto iki kaimo galo, per kokius du kilometrus.

– Jei tie vaikai čia ir yra, tai guli dugne su plytomis po kaklais, arba srovė juos jau nunešė nežinia kur. Išplauks kada nors pavasarį, – pusbalsiu pratarė Dinui Ignas.

– Stop, stop! – šuktelėjo vienas ieškotojas, matyt, kažkurio mokinio tėvas. Upė, iki pusės paniręs į vandenį, plaukė didelis juodas maišas. – Traukit savo kabliais, nepaleiskit!

Dviese vyrai ištraukė maišą ant kranto, prapjovė. Iš jo pasklido šiukšlės.

– Rupūžės, matyt, kažkas pravažiuodamas išmetė savo šiukšles nuo tiltelio į upę, – nusispjovė žmogus.

Mokiniai su tėvais traukė nuo tilto palei upelį, vis pirmyn ir pirmyn. Jocys pirmas, atlapota striuke, nuo šlapių plaukų varvėjo vanduo. O priekyje jo trimis kojomis striksėjo Smilga. Tai pabėgėdama į priekį, tai grįždama atgal, tai cypdama šokinėjo jam ant kojų. Lyg vesdama jai žinoma kryptimi.

– Velnias, įmaklinau. Visas jau būsiu šlapias iki pautų. Nežinojau, kad į tuos Kyžius turiu atsivežti dar ir naro kostiumą. Ir tu peršlapsi, sušalsi, vaikų nebepadarysi, – Dinas raukydamasis ištraukė koją iš klastingos pakrantės žolė apaugusios duobės.

– Žiūrėk sau po kojom, pranašautojau, – pamokė Ignas. – O ne varnas skaičiuok!

Pasakė tarp kitko, bet tuoj pagalvojo – tikrai, ko tos varnos taip krankia ir ratus suka?

– Velniškai noriu užsirūkyti, Dinai, bet, po paraliais, cigaretės permirko, ne į tą kišenę įsidėjau. Turi sausų?